

پایه و رشته تحصیلی: دهم علوم تجربی	کلاس:	نام و نام خانوادگی:	به نام جهاندار یزدان پاک	سوالات امتحانی درس: فارسی (۱)
تاریخ امتحان: ۱۳۹۶ / ۳ / ۸	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه			
نمره	ردیف	س	سؤالات	

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)											
۰/۲۵	بر یاد طرّه او، پُر پیچ و خم برآید مستند مبادا که به ناگه شکنندش که سالک بی خبر نبود ز راه و رسم منزلها همت در این عمل طلب از می‌فروش کن	۱- در کدام گزینه «نشانه ربط یا پیوند» است؟ ۱) دودی که از دل من در شام غم برآید ۲) دل شیشه و چشمان تو هر گوشه برندهش ۳) به می سجاده رنگین کن، گرت پیر مغان گوید ۴) تسبیح و خرقه، لذت مستی نبخشد									
۰/۲۵	(۲) پادشاه، استوار، آشکار، باغبان (۴) روزگار، آموزگار، تندگو، هوشمند	۲- واژه‌های کدام گزینه، همگی دو تلفظی هستند؟ ۱) کارمند، دودمان، بزرگ، رایگانی ۲) مستمند، مهرجو، زورمند، یادگار									
۰/۵	(۲) بحر خروشنده - هنگامه دریا - عتاب معلم (۴) صفحه سفید - شیشه زنگاری - خروس مغلوب	۳- در کدام گزینه همه ترکیب‌ها، اضافی است؟ ۱) قطره باران - گوهر تابناک - پرده نیلوفری ۳) پهنهای دریا - تیر خدنگ - خلاصه دانش‌ها									
۱/۵	( ) ب) تنی لرزان و رخ <u>سندروس</u> ( ) ت) بتازد به نیرنگ تو <u>توسین</u> من ( ) خ) <u>تمایزی</u> میان خدا و خوشبختی قائل مشو	۴- معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید. الف) ای که <u>ردادی</u> حسین را بر دوش داری پ) بپوشید <u>درع</u> سواران جنگ ج) چوپان از <u>ملازمان</u> او بود									
۰/۷۵		۵- جدول زیر را کامل نمایید. (با حفظ شخص)									
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>مضارع اخباری</th> <th>ماضی بعید</th> <th>امر</th> <th>فعل</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>خواهند فرستاد</td> </tr> </tbody> </table>	مضارع اخباری	ماضی بعید	امر	فعل	.....	.....	.....	خواهند فرستاد	
مضارع اخباری	ماضی بعید	امر	فعل								
.....	.....	.....	خواهند فرستاد								
۰/۵	۶- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده در دو بیت زیر، به ترتیب کدام است؟ «همین که <u>روی</u> تو دیدم <u>باز</u> شد در دل چه حاجت است در دل زدن بیا بنشین ورت ارادت صلح است، مرحا <u>بنشین</u> » (۲) مفعول، مسنن، نهاد، مضافق‌الیه، نهاد، متمم (۴) متمم، مسنن، مفعول، مسنن، نهاد	۶- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده در دو بیت زیر، به ترتیب کدام است؟ «همین که <u>روی</u> تو دیدم <u>باز</u> شد در دل چه حاجت است در دل زدن بیا بنشین ورت ارادت صلح است، مرحا <u>بنشین</u> » (۲) مفعول، مسنن، نهاد، مضافق‌الیه، نهاد، متمم (۴) متمم، مسنن، مفعول، مسنن، نهاد									
۰/۵	۷- هسته گروه اسمی رو به روی همه گزینه‌ها درست است؛ به جز: (۱) تعیین ارزش دقیق معنایی عناصر زبان: (تعیین) (۲) مجموعه آثار ادبی گذشته این سرزمین: (آثار) (۳) آن شاخه‌های نازک درخت کاج همسایه: (شاخه) (۴) بهترین کیفیت پیوند مطالب درسی: (کیفیت)	۷- هسته گروه اسمی رو به روی همه گزینه‌ها درست است؛ به جز: (۱) تعیین ارزش دقیق معنایی عناصر زبان: (تعیین) (۲) مجموعه آثار ادبی گذشته این سرزمین: (آثار) (۳) آن شاخه‌های نازک درخت کاج همسایه: (شاخه) (۴) بهترین کیفیت پیوند مطالب درسی: (کیفیت)									
۱	۸- در گروه کلمات زیر، املای چهار واژه غلط است. آن‌ها را بیابید و شکل درستشان را در شماره‌های بنویسید. «وقار و طمأنینه - کرامت و فراغ - یال و قارب - کرمی و لثیمی - مهمیز کودکانه - فضای نفوذ - غلغله و ازدحام - سنجش و قیاس پایه گزاری - جاگذاری - طالع مسعود - اشباء و هماندان - مخصوصه و تنگنا - برخواستن گرد نبرد - تسلا و آرامش - خواب گزار دانا» (۱) (۲) (۳) (۴)	۸- در گروه کلمات زیر، املای چهار واژه غلط است. آن‌ها را بیابید و شکل درستشان را در شماره‌های بنویسید. «وقار و طمأنینه - کرامت و فراغ - یال و قارب - کرمی و لثیمی - مهمیز کودکانه - فضای نفوذ - غلغله و ازدحام - سنجش و قیاس پایه گزاری - جاگذاری - طالع مسعود - اشباء و هماندان - مخصوصه و تنگنا - برخواستن گرد نبرد - تسلا و آرامش - خواب گزار دانا» (۱) (۲) (۳) (۴)									
۰/۷۵	۹- در عبارت «شب از نظر شاعر و عارف، سرچشمۀ الهام و معنی پردازی است. کمتر شاعری است که تحت تأثیر سکوت رازگستر شب قرار نگرفته باشد، از این رو شب دمساز و همراز شاعر است.» به ترتیب واژه‌های «مرکب»، «مشتق» و «مشتق - مرکب» را بیابید و بنویسید. (برای هر کدام، ذکر یک مورد کافی است). مشتق - مرکب: مشتق: مرکب:	۹- در عبارت «شب از نظر شاعر و عارف، سرچشمۀ الهام و معنی پردازی است. کمتر شاعری است که تحت تأثیر سکوت رازگستر شب قرار نگرفته باشد، از این رو شب دمساز و همراز شاعر است.» به ترتیب واژه‌های «مرکب»، «مشتق» و «مشتق - مرکب» را بیابید و بنویسید. (برای هر کدام، ذکر یک مورد کافی است). مشتق - مرکب: مشتق: مرکب:									

www.my-dars.com

۰/۵		۱۰- متضاد واژه‌های زیر را بنویسید. الف) یله ..... ب) مشوش	.....
۰/۵		۱۱- کدام مصراع به شیوه بLAGI سروده شده است؟ ۱) پیر چون گشته مشو غمگین ز وضع روزگار ۲) چو آدمی به جهان نیست، دل به مهر که بندم ۳) روی تو کند روشن، چشم و دل دانا را	.....
		قلمرو ادبی (۵ نمره)	ب
۰/۵		۱۲- در قطعه شعر: «ای چون سبزه برآمده از دفتر روزگاران / ای مسافر دیرین بر روی خار و درد / ای چون ستاره فروزان» یک مجاز بیابید و مفهوم آن را بنویسید.	.....
۰/۵		۱۳- در بیت «مشبه» و «مشبه به» را معین کنید. «رها شد ز بند زره موی اوی درفشن چو خورشید شد، روی اوی»	.....
۰/۲۵		۱۴- در کدام بیت «رجذخوانی» دیده نمی‌شود؟ ۱) که گردان کدام‌اند و جنگ‌آوران ۲) خروشید کای مرد رزم‌آزمای ۳) کمان را بمالید رستم به چنگ ۴) کشانی بدو گفت بی‌بارگی	.....
۰/۲۵		۱۵- در همه بیت‌ها، به جز بیت ..... نوعی جناس وجود دارد. ۱) جام کز دست نگار است، چه شیرین و چه تلخ ۲) نشد از گوش دلم زمزمه نغمه چنگ ۳) ای دل سرگشته، دور غم نماند پایدار ۴) رخ برافروز که فارغ کنی از برگ گلمن	.....
۰/۵		۱۶- کدام آرایه‌ها در بیت زیر وجود دارد؟ «با رشتة زلف توام امشب سر راز است» ۱) تشییه - جناس - استعاره، تضاد ۲) افسوس که شب کوته و این رشته دراز است ۳) مراعات نظیر - استعاره - ایهام - تشخیص	.....
۰/۵		۱۷- در عبارت زیر، واژه‌های کدام گزینه، طرفین سجع نیستند؟ «این قصه، عجب‌ترین قصه‌هاست؛ زیرا که در میان دو ضد جمع بود: هم فرقت بود و هم وصلت؛ هم محنت بود، هم شادی؛ هم راحت بود، هم آفت؛ هم وفا بود، هم جفا؛ در بدایت بند و چاه بود، در نهایت تخت و گاه بود؛ به اویل بیم و هلاک بود و به آخر عز و مُلک بود؛ پس چون در او این چندین اندوه و طرب بود، در نهاد خود شگفت و عجب بود.» ۱) فرقت و وصلت ۲) بدایت و نهایت ۳) طرب و عجب	.....
۰/۵		۱۸- نام صاحب آثار زیر را بنویسید. الف) اتاق آبی: ب) سمفونی پنجم جنوب:	.....
		- شعر حفظی:	.....
۰/۵		۱۹- الف) بیت زیر از شعر «بوی گل و ریحان‌ها» است. بیت پس از آن را بنویسید. «هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید ما نیز یکی باشیم از جمله قربان‌ها»	.....
۰/۵		ب) بیت زیر از شعر «باز این چه شورش است» است. یک بیت پس از آن را بنویسید. «گویا طلوع می‌کند از مغرب، آفتاب کاشوب در تمامی ذرات عالم است»	.....
۱		ت) دهمین بیت غزل «دلیران و مردان ایران زمین» را بنویسید.	.....

قلمرو فکری (۸ نمره)

پ

- معنی و مفهوم سرودها و نوشهای زیر را به فارسی روان بنویسید.

۲۰- سه ماه بود که موى سر بازنگرده بوديم.

۲۱- در بيرنگ اسب حرفی به کارش بود.

۲۲- رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش؛ خاصه قرابت خویش را.

۲۳- قصه حال یوسف را نیکو نه از حسن صورت او گفت، بلکه از حسن سیرت او گفت؛ زیرا که نیکو خو، بهتر هزار بار از نیکورو.

۲۴- گفت اگر خیر است خیراندیش تو شری جز شرّت نیاید پیش

۲۵- سپهبد، عنان اژدها را سپرد به خشم از جهان روشنایی ببرد

۲۶- شعر سپید من، روسیاه ماند / که در فضای تو / به بی وزنی افتاد / هر چند، کلام از تو وزن می گیرد

۲۷- جمله عالم زین سبب گمراه شد کم کسی ز ابدال حق آگاه شد

۲۸- جای خای را پر کنید: «به این گونه متن‌ها که در حقیقت، فریاد مظلومیت آزادی خواهان را به گوش می‌رساند و خواننده را به ایستادگی و مبارزه و سازش ناپذیری در برابر ظلم، فرامی‌خواند ..... می‌گویند»

۲۹- در همه ابیات، به جز بیت ..... به ویژگی قهرمانی حمامه، اشاره شده است.

همی برخراوشید، برسان کوس
که بنشین به پیش گرانمایه جفت
برآشفت و تیز اندر آمد به جنگ
پُر از غم دل و دیده خونین شدند

۱) دلیری کجا نام او اشکبوس
۲) بخندید رستم، به آواز گفت
۳) نگه کرد شهراب و آمدش ننگ
۴) در دژ بیستند و غمگین شدند

۳۰- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

گریه شمع، شبی، خندهٔ صبح است به دمی
هر زمان، حال وی از شکل دگر خواهد شد
گفتا خموش حافظ کاین غصه هم سرآید
گر غمی پیش آیدت هم بگذرد آن، غم مخور

۱) مدت شادی و غم نیست برابر به جهان
۲) غم و شادی جهان را نبود هیچ ثبات
۳) گفتم زمان عشرت دیدی که چون سرآمد
۴) ای دل سرگشته، دور غم نماند پایدار

۳۱- کدام بیت با مصرع «بلندی از آن یافت کو پست شد» قرابت مفهومی ندارد؟

هر که باشد در بلندی، بیمیش از پستی بود
سیل‌ها عاجز کوتاهی این دیوارند
آورد آفاق را زیر نگین چون آفتاب
به ز خاکستر لباسی نیست آتش‌پاره را

۱) زیردستی را کجا باک از زبردستی بود
۲) خاکساری نه متاعی است که ویران گردد
۳) هر که صائب با سرافرازی تواضع پیشه کرد
۴) گر دل خود زنده خواهی، خاکساری پیشه کن

۳۲- کدام بیت با عبارت «منتظر هر آنجه به سویت می‌آید، آرزو مکن.» تناسب مفهومی ندارد؟

هیچ کس را ره برون زین حلقة پرگار نیست
که هر روز از وی شب قدر بود
می‌شود قلب محکم‌تر چو ماهی می‌تپد
گردن دعوی نباید زیر تیغ افراختن

۱) پا ز فرمان قضا بیرون نهادن مشکل است
۲) قضایا روزگاری ز من در بر بود
۳) دل عبت چندین ز تقدیر الهی می‌تپد
۴) با قضای آسمانی چاره جز تسلیم نیست

گروه آموزشی عصر